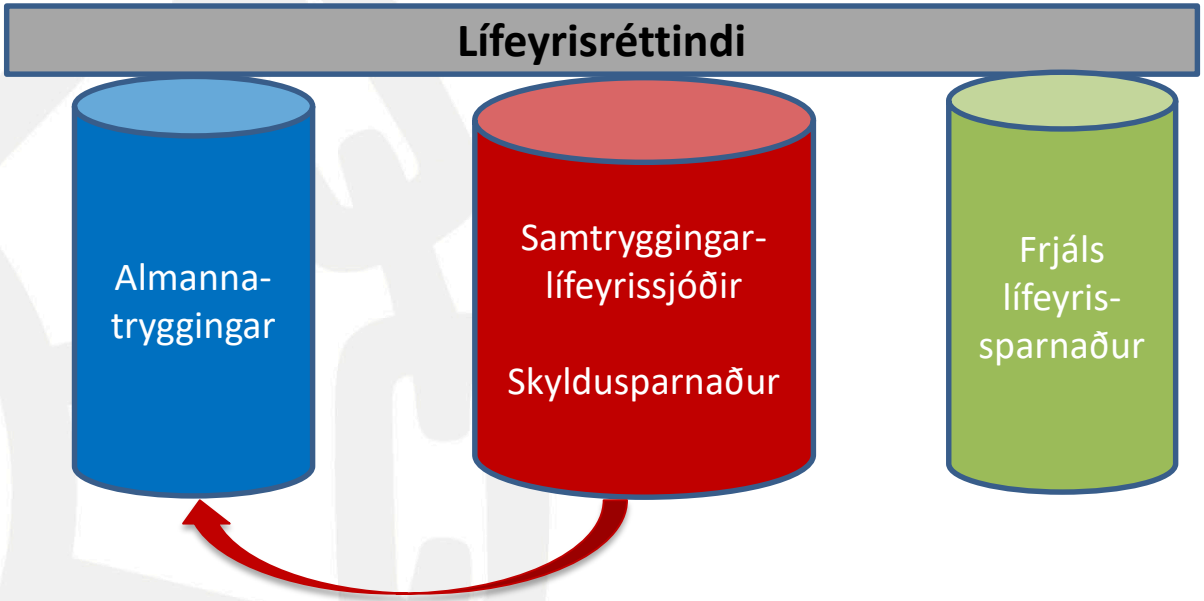
Alþýðusamband Íslands

Samspil ellilífeyris almannatrygginga og lífeyrissjóða

Sjóðfélaga- og fulltrúaráðsfundur Gildis
20. nóvember 2019

Henný Hinz – hagfræðingur ASÍ

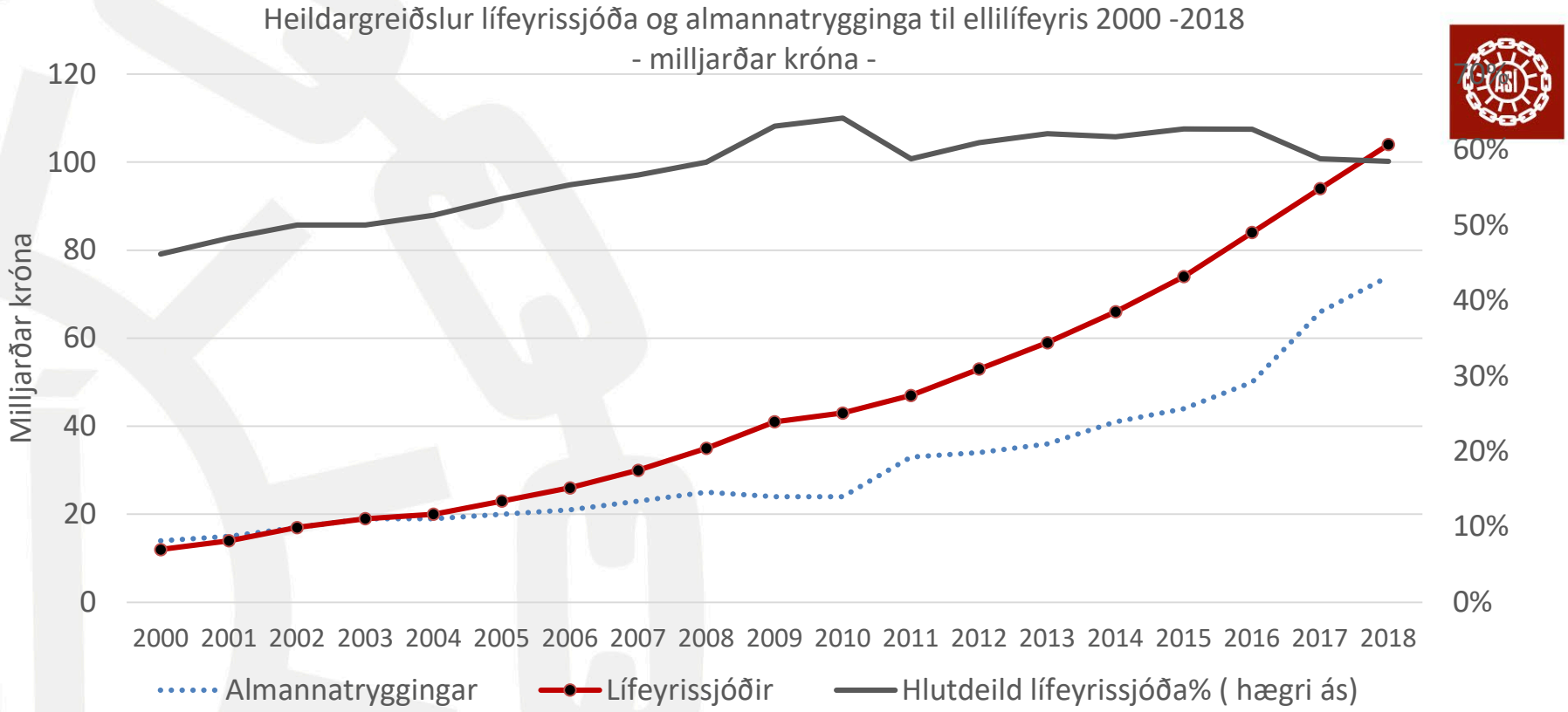
Þriggja stoða lífeyriskerfið

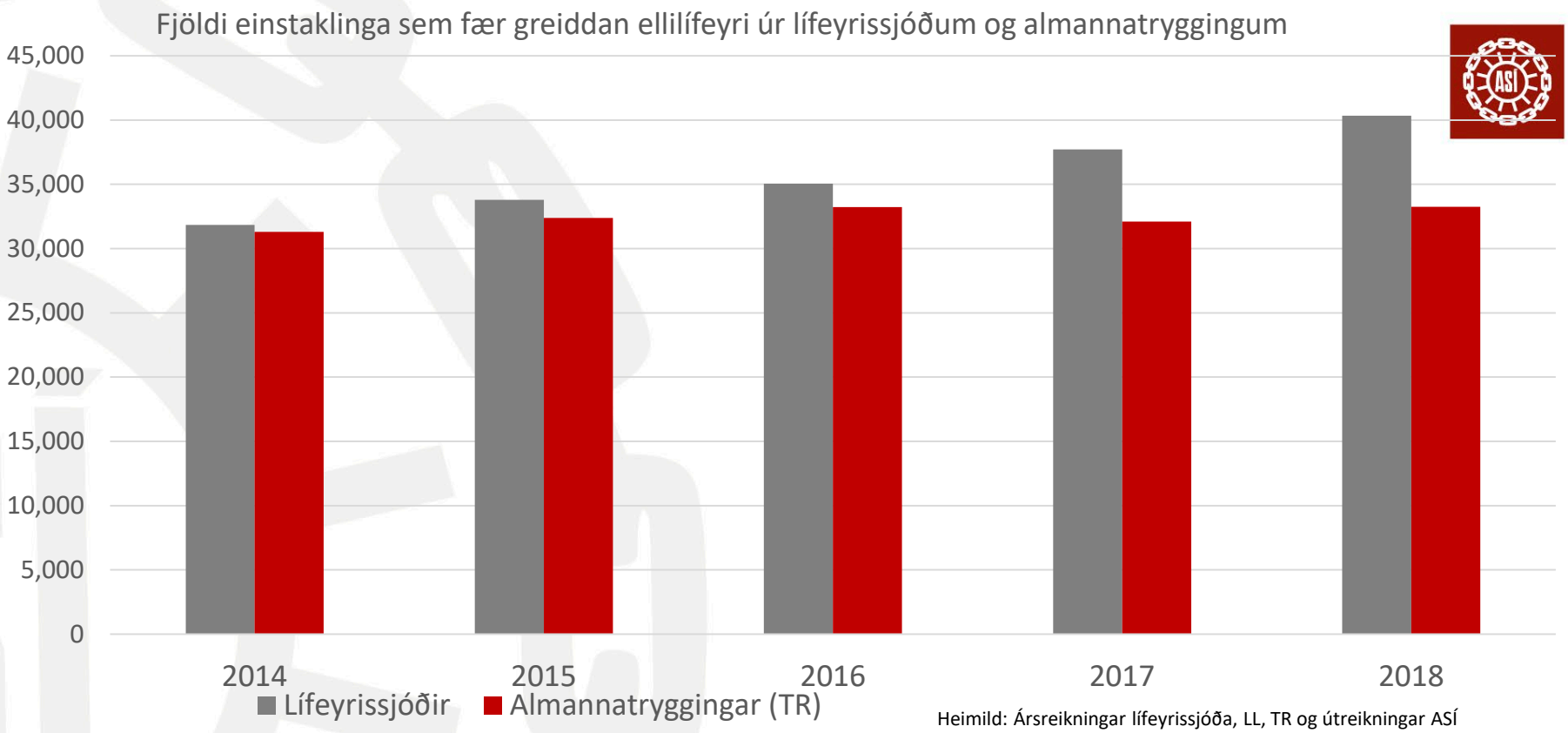

Lífeyriskerfi í mótun

- Þegar samið var um almennu lífeyrissjóðina árið 1969 var ellilífeyrir almannatrygginga um 17% af heildarlaunum fullvinnandi verkafólks og almennt launafólk átti ekki önnur lífeyrisréttindi.

- Nú er fullur ellilífeyrir almannatrygginga ríflega 40% af heildarlaunum verkafólks og styttist í að lífeyriskerfið nái fullum þroska.

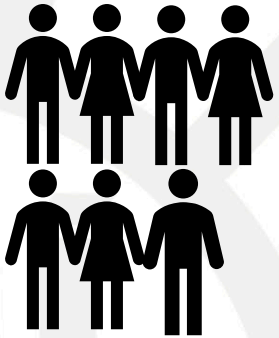

Heildargreiðslur lífeyrissjóða og almannatrygginga til ellilífeyris 2000 -2018
- milljarðar króna -
Milljarðar króna
120
100
80
60
40
20
0
70%
60%
50%
40%
30%
20%
10%
0%
2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018
Almannatryggingar
Lífeyrissjóðir
Hlutdeild lífeyrissjóða% (hægri ás)

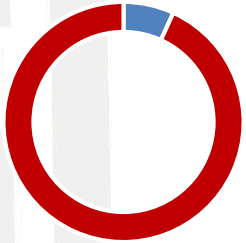

Heimild: Ársreikningar lífeyrissjóða, LL, TR og útreikningar ASÍ

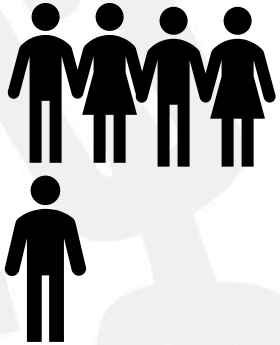
Aldurssamsetningin breytist hratt

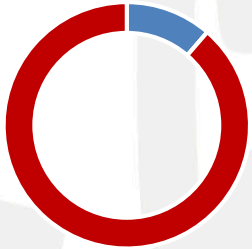
1969

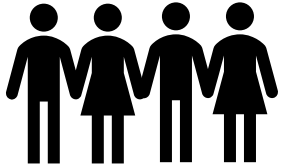

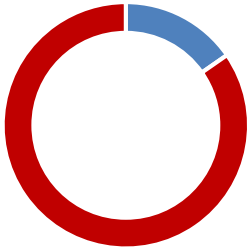
2020

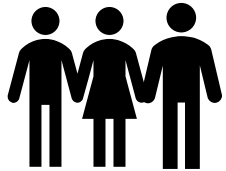

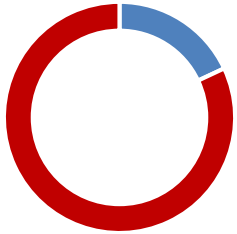
2030

2040

Mismunandi hlutverk

Almannatryggingar

- Grunnstoð
- Félagslegt öryggisnet – tryggir öllum lágmarksréttindi
- Gegnumstreymi - Fjármagnað með sköttum á hverjum tíma
- Tekjujöfnun og samtrygging

Samtryggingarlífeyrissjóðir

- Önnur stoðin
- Skyldutrygging
- Söfnunarsjóðir – hver kynslóð fjármagnar sinn lífeyrir
- Samtrygging – ævilangur lífeyrir – allir tryggðir sem greiða inn óháð kyni, aldri og áhættu
- Lífeyrir háður tekjum og starfsævi hvers og eins

Almannatryggingar – Réttindi aldraðra

- Réttur til ellilífeyris frá almannatryggingum frá 67 ára aldri
  - Hægt að flýta til 65 ára gegn varanlegri lækkun
  - Hægt að seinka til 72/80 ára gegn varanlegri hækkun (f. 1952 eða síðar)
- Búsetuskilyrði
  - Hafi búið hér á landi í a.m.k þrjú ár á aldrinum 16-67 ára
  - Fullur réttur m.v. 40 ára búsetu
  - Skemmri búseta skerðir réttindi hlutfallslega
- Upphæð lífeyris fer eftir aðstæðum og tekjum hver og eins skv. ákvörðun stjórnvalda hverju sinni um fjárhæðir, skerðingareglur og frítekjumörk

Almannatryggingar

Réttindi aldraðra

Samtals 310.800 – Hámarksgreiðslur almannatrygginga til þeirra sem búa einir

Almannatryggingar
Skerðingareglur

Atvinnutekjur	Lífeyrir úr samtryggingarsjóðum	Fjármagnstekjur	Séreignarlífeyrir
• 100.000 kr. frítekjumark • Tekjur umfram það skerða ellilífeyri um 45% • Tekjur umfram það skerða heimilis-uppbót um 11,9%	• 25.000 kr. frítekjumark • Lífeyrir umfram það skerðir ellilífeyri um 45% • Lífeyrir umfram það skerðir heimilis-uppbót um 11,9%	• 25.000 kr. frítekjumar • Fjármagnstekjur umfram það skerða ellilífeyri um 45% • Fjármagnstekjur umfram það skerða heimilisuppbót um 11,9%	• Skerðir ekki greiðslur almannatrygginga

Dæmi

Ellilífeyrisþegi – býr einn – 100.000 úr lífeyrissjóði

Samtryggingarlífeyrir	**100.000**
Fullur ellilífeyrir	248.105
Skerðing ellilífeyris	- 33.750
Full heimilisuppbót	62.695
Skerðing heimilisuppbótar	-8.925
Samtals frá TR	**268.125**
Tekjur samtals	**368.125**

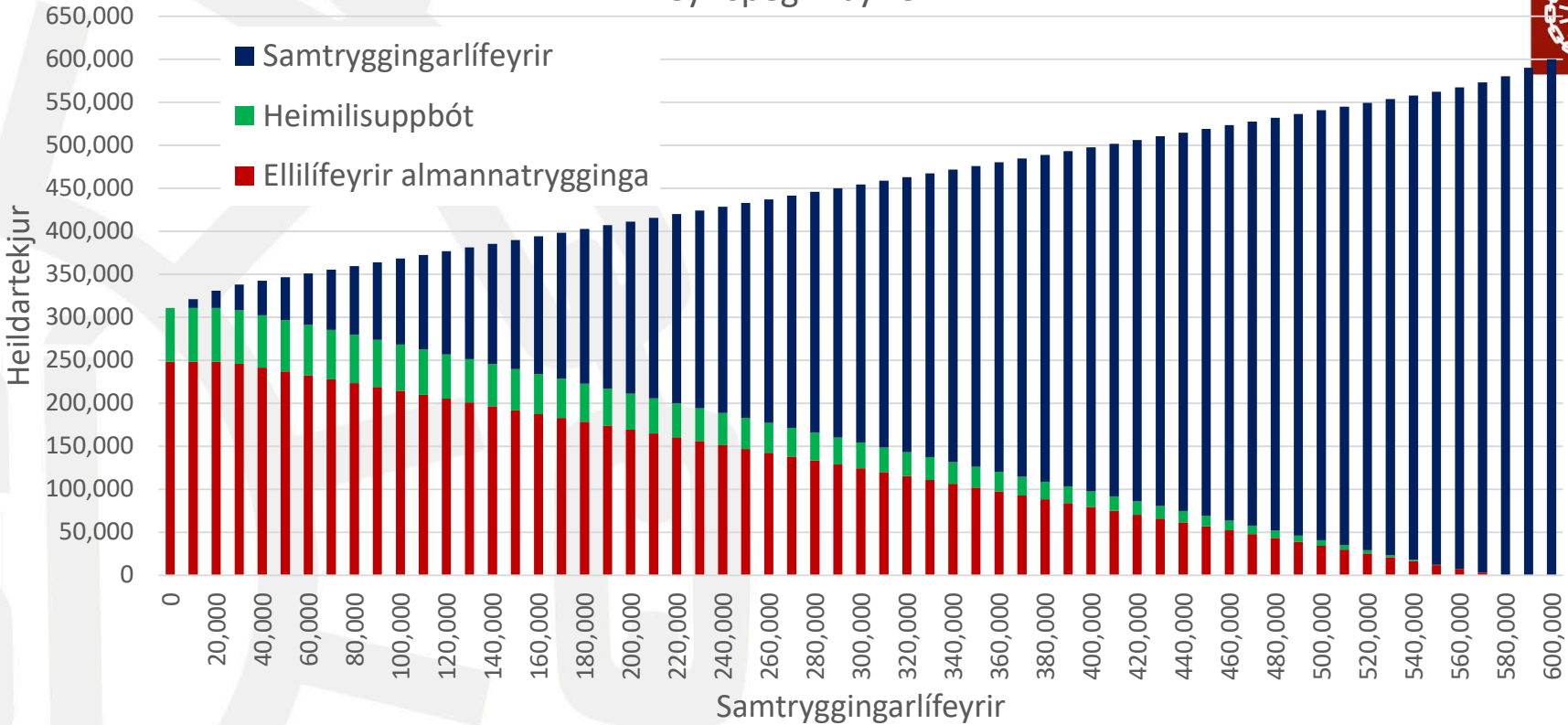
Dæmi

Ellilífeyrisþegi – býr einn – 200.000 úr lífeyrissjóði

Samtryggingarlífeyrir	**200.000**
Fullur ellilífeyrir	248.105
Skerðing ellilífeyris	- 78.750
Full heimilisuppbót	62.695
Skerðing heimilisuppbótar	-20.825
Samtals frá TR	**211.225**
Tekjur samtals	**411.225**

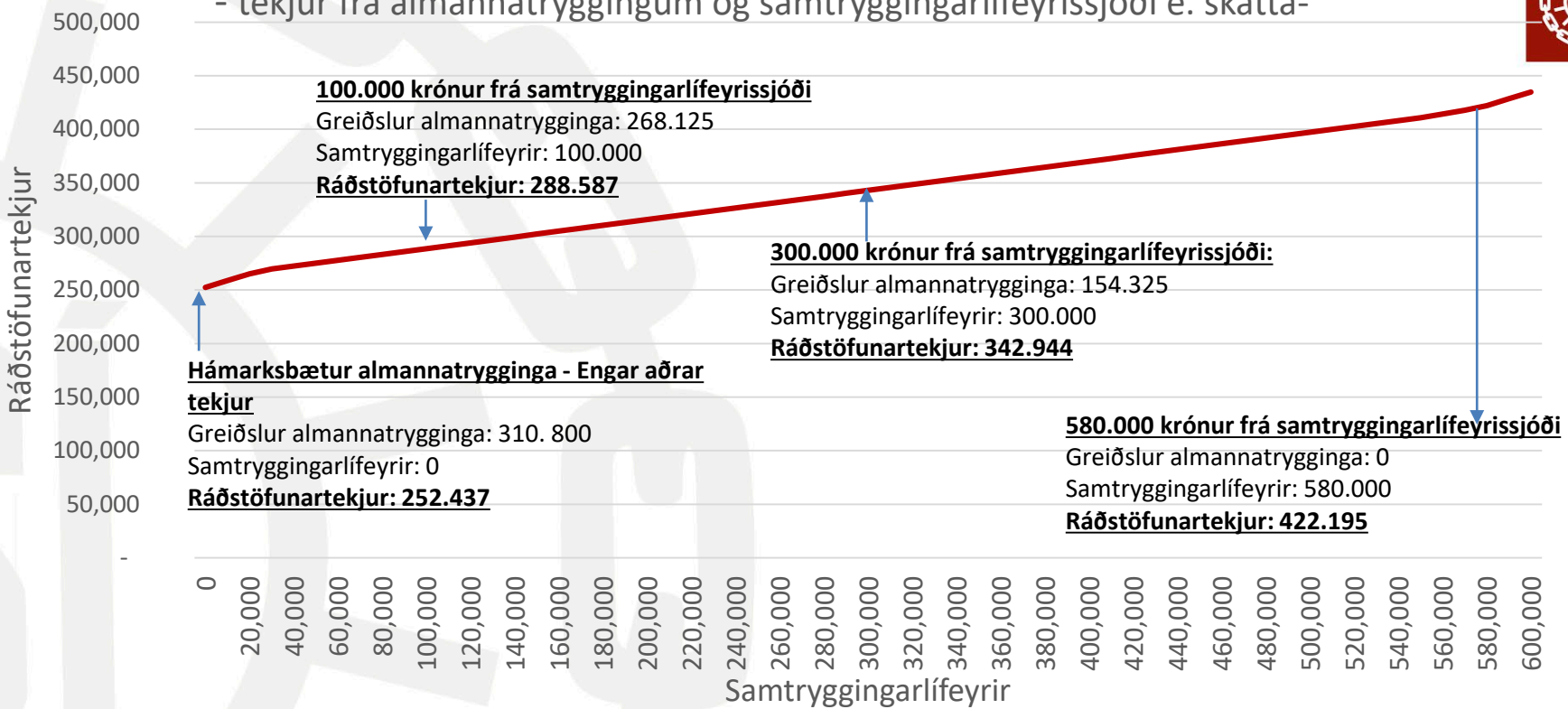
Heildartekjur

Ellilífeyrisþegi - býr einn

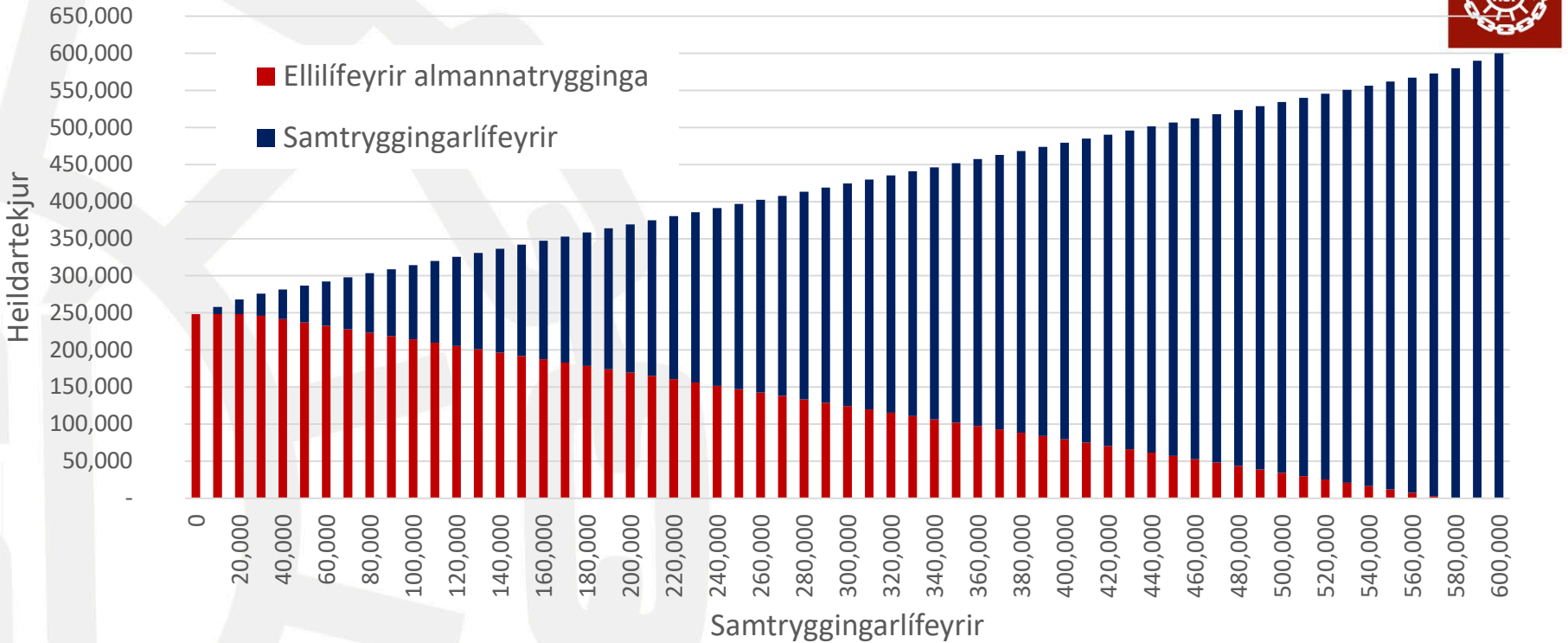
Ráðstöfunartekjur ellilífeyrisþega sem býr einn

- tekjur frá almannatryggingum og samtryggingarlífeyrissjóði e. skatta-

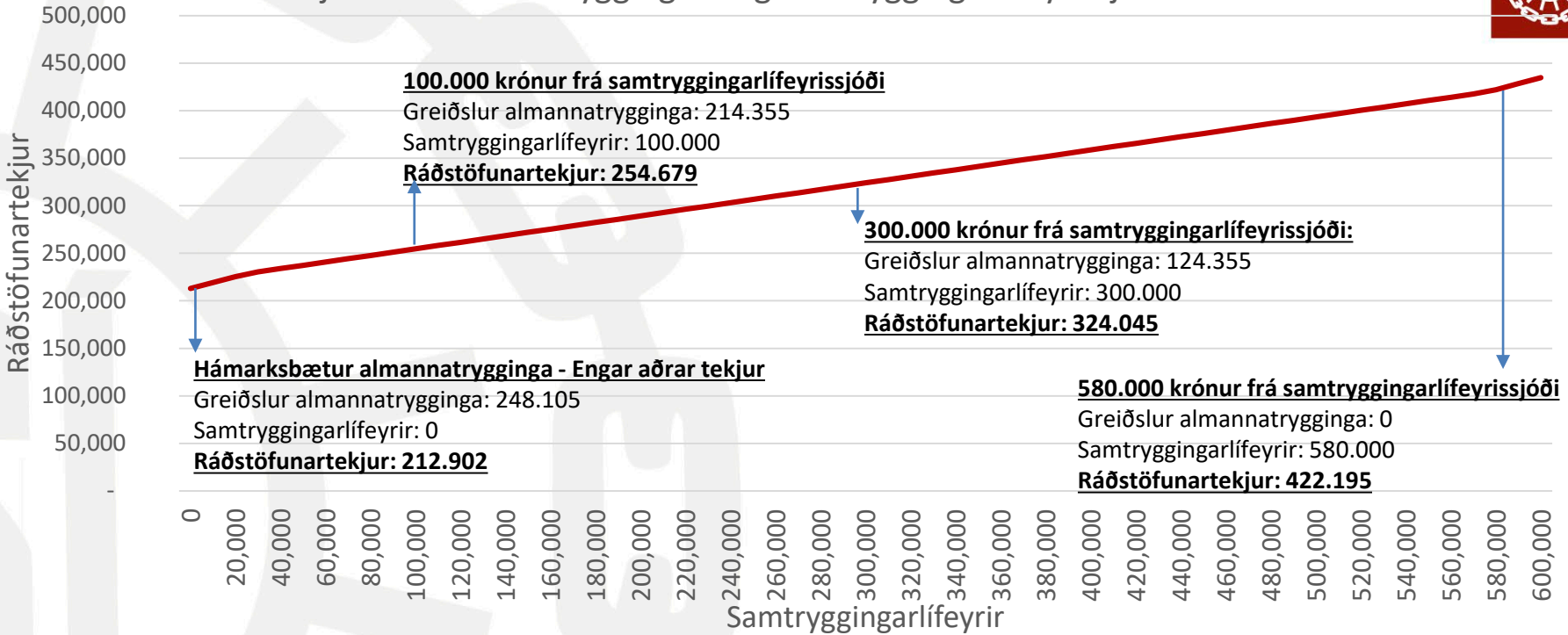
Heildartekjur

Ellilífeyrisþegi í sambúð

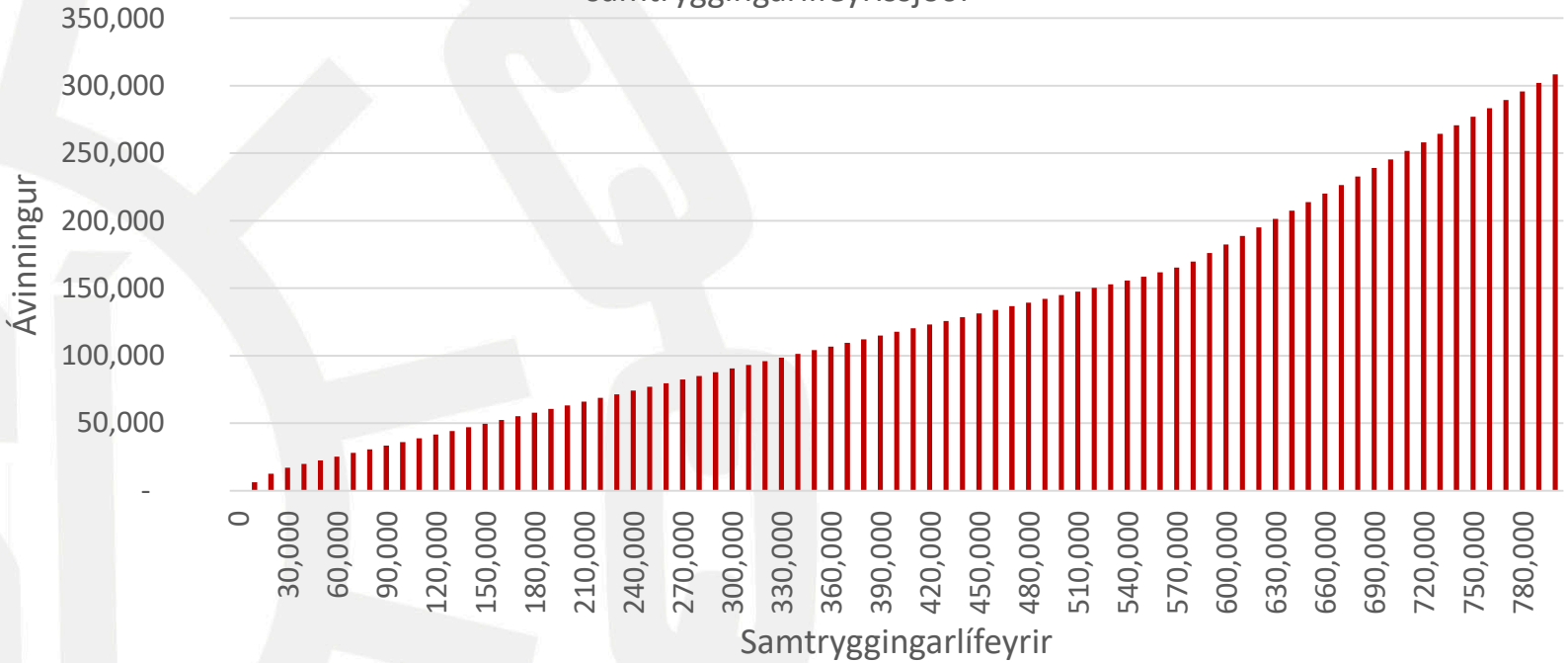
Ráðstöfunartekjur ellilífeyrisþega í sambúð

- tekjur frá almannatryggingum og samtryggingarlífeyrissjóði e. skatta -

Ávinningur ellilífeyrisþega af lífeyrissjóðstekjum

Viðbótarráðstöfunartekjur fyrir hverjar 10.000 sem greiddar eru úr samtryggingarlífeyrissjóði

Hálfur lífeyrir almannatrygginga

- Heimilt frá 1.1.2018 að taka hálfan ellilífeyri almannatrygginga samhliða hálfum lífeyri úr lífeyrissjóði
  - Hefur verið án allra tekjuskerðinga
  - Engin skilyrði um atvinnuþátttöku
  - Frestar hinum helmingnum sem tekur hækkunum á meðan
  - Heimilt frá 65 ára aldri gegn skerðingu
  - Skilyrði um að full lágmarksréttindi í lífeyrissjóði þurfi að vera a.m.k. 248.105 frá 67 ára – Takmarkar mjög þann hóp sem getur nýtt sér úrræðið til sveigjanlegra starfsloka
- Drög að frumvarpi um breytingar hafa verið birt
  - Sett skilyrði um atvinnuþátttöku – þó ekki meira en hálft starf
  - Fallið frá skilyrði um lágmarksréttindi í lífeyrissjóði
  - Tekin upp tekjutenging – tekjur umfram 325.000 kr. á mánuði skerði hálfan lífeyrir um 45%.

Aldraðir með lítil eða engin lífeyrisréttindi

- Hópur aldraðra sem vegna stuttrar búsetu á engin eða mjög takmörkuð lífeyrisréttindi í almannatryggingum og hefur ekki aðrar lífeyristekjur
- Er sá hópur eldri borgara sem býr við hvað lökust kjör
- Birt hafa verið drög að frumvarpi um félagslegan viðbótarstuðning við þennan hóp.
- Lagt til að stuðningurinn nemi að hámarki 90% af fullum ellilífeyri almannatrygginga (um 223.00 kr) með skilyrði um að önnur réttindi séu tæmd
  - Allar tekjur umfram 25.000 frítekjumark koma til skerðinga
  - Peningalegar eignir og verðbréf séu undir 4.000.000

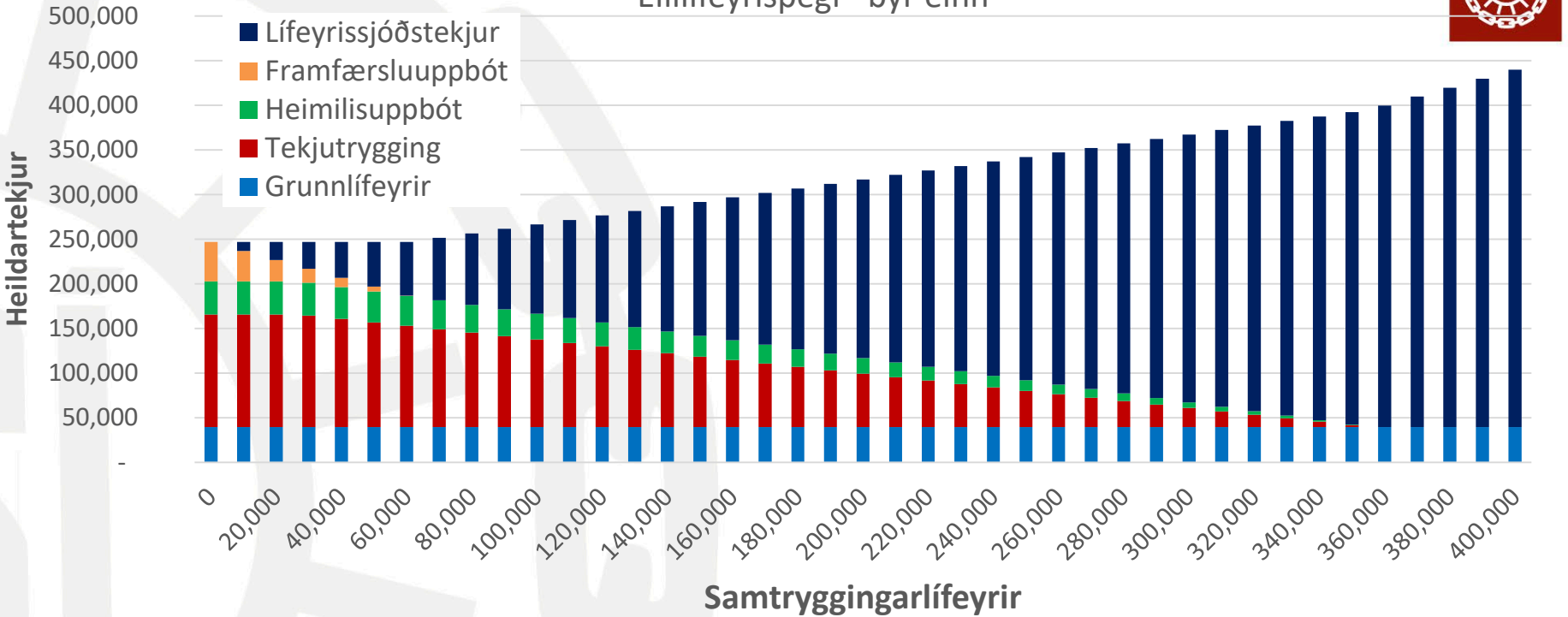
Alþýðusamband Íslands

Takk fyrir

Eldra kerfi ellilífeyris almannatrygginga

Heildartekjur 2016

Ellilífeyrisþegi - býr einn

Eldra kerfi ellilífeyris almannatrygginga

Heildartekjur frá almannatryggingum og lífeyrissjóði

- ellilífeyrisþegi sem býr einn -

